

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003547

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-08-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Могилевська Вікторія Володимирівна

2. Viktoriia Mohilevska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: агрономія

Дата захисту: 15-08-2025

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10058

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68, 68.29, 68.35

Тема дисертації:

1. Формування врожаю сорго зернового залежно від різних форм та доз добрив в Східному Лісостепу України
2. Durra yield depending on different formulations and doses of fertilizers in the Eastern Forest-Steppe of Ukraine

Реферат/анотація:

1. У дисертаційній роботі за результатами трирічних досліджень теоретично обґрунтовано та практично розроблено поєднання форм і доз добрив із гібридами сорго зернового різних груп стиглості Aggyl та Brigga для стабілізації врожаю та реалізації їх генетичного потенціалу в умовах Східного Лісостепу України. Комплексні добрива Dura SOP і Renovation Fuerza вносили під передпосівну культивуацію (80 і 100 кг/га). Встановлено, що вони впливали на тривалість вегетаційного періоду, виживаність рослин та польову схожість насіння. Застосування Renovation Fuerza (100 кг/га) забезпечувало найвищу схожість – до 92,6 % у гібрида Aggyl та 91,0 % у Brigga. Площа листової поверхні та фотосинтетичний потенціал посівів зростали за використання Renovation Fuerza (100 кг/га), що забезпечувало ФПП у фазу досягання до 2,02 тис. м²/гахдіб у Aggyl та 1,62 – у Brigga. Зниження дози до 80 кг зменшувало показники. Добриво Dura SOP також підвищувало ФПП та чисту продуктивність фотосинтезу (ЧПФ) порівняно з контролем. Найвищу ЧПФ (4,67 г/м²) отримано у варіанті Aggyl × Renovation Fuerza (100 кг/га). Добрива позитивно впливали на густоту стояння рослин, куцистість і кількість волотей. Найбільше їх формувалося за застосування Renovation Fuerza

– перевищення до 30 % у Brigga. Озерненість волотей також була найвищою саме на цьому варіанті: кількість зерен зростала у Aggyl на 22,0 %, у Brigga – на 28,8 % порівняно з контролем. Маса зерна з рослини, маса 1000 зерен і маса зерна з волоті збільшувалися за внесення обох форм добрив, незалежно від дози. Навіть за стресових умов 2024 р. гібриди зберегли високі показники якості зерна. Вміст білка у зерні зростав у Aggyl з 2,5 до 3,9 %, у Brigga – з 3,0 до 4,1 %. За середніми трирічними результатами найвища врожайність (7,75 т/га) забезпечувалася у Aggyl × Renovation Fuerza (100 кг/га). У Brigga на цьому ж варіанті отримано 7,41 т/га та найвищу вартість урожаю – 62,24 тис. грн/га. Додатковий прибуток порівняно з контролем становив 1,18–2,49 т/га. Економічні розрахунки показали: максимальна вартість урожаю (65,10 тис. грн/га) і чистий прибуток (27,06 тис. грн) були у Aggyl × Renovation Fuerza (100 кг/га). Найвища рентабельність досягалася при дозі 80 кг/га, оскільки збільшення до 100 кг/га знижувало цей показник на 4,7–11,5 %. Енергетична ефективність була найвищою за варіантів Dura SOP (80 кг/га) – коефіцієнт 2,41 та Renovation Fuerza (80–100 кг/га) – 2,35–2,37. У Brigga максимальний коефіцієнт енергетичної ефективності (2,37) отримано за Renovation Fuerza (80 кг/га). Таким чином, застосування комплексних добрив Dura SOP і Renovation Fuerza у дозах 80–100 кг/га забезпечує зростання фотосинтетичної активності, біометричних показників, урожайності, якості зерна, а також високу економічну й енергетичну ефективність вирощування гібридів сорго зернового Aggyl та Brigga в умовах Східного Лісостепу України. Ключові слова: сорго зернове, гібриди Aggyl і Brigga, мінеральні добрива, урожайність, якість зерна, ефективність.

2. In the dissertation, based on three years of research, the combinations of fertilizer forms and rates with grain sorghum hybrids of different maturity groups (Aggyl and Brigga) were theoretically substantiated and practically developed to stabilize yield formation and realize their genetic potential under the conditions of the Eastern Forest-Steppe of Ukraine. Complex fertilizers Dura SOP and Renovation Fuerza were applied before sowing (80 and 100 kg/ha). They affected the duration of the growing season, plant survival, and field germination. Renovation Fuerza (100 kg/ha) ensured the highest germination – up to 92.6% in Aggyl and 91.0% in Brigga. Leaf area and photosynthetic potential of crops increased with Renovation Fuerza (100 kg/ha), providing a photosynthetic potential (FPP) at maturity of 2.02 thousand m²/ha×day in Aggyl and 1.62 in Brigga. Reducing the rate to 80 kg lowered the indicators. Dura SOP also improved FPP and net photosynthetic productivity (NPP) compared to the control. The highest NPP (4.67 g/m²) was recorded in Aggyl × Renovation Fuerza (100 kg/ha). Fertilizers had a positive effect on plant density, tillering, and panicle number. The largest number was formed with Renovation Fuerza, with increases up to 30% in Brigga. Grain set per panicle was also highest on this variant: the number of grains increased by 22.0% in Aggyl and 28.8% in Brigga compared to the control. Grain weight per plant, 1000-grain weight, and grain mass per panicle increased under both fertilizers regardless of dose. Even under drought stress in 2024, hybrids maintained high grain quality. Protein content increased in Aggyl from 2.5% to 3.9%, and in Brigga from 3.0% to 4.1%. According to three-year averages, the highest yield (7.75 t/ha) was achieved in Aggyl × Renovation Fuerza (100 kg/ha). In Brigga, the same variant provided 7.41 t/ha and the highest grain value – 62.24 thousand UAH/ha. The additional yield compared to the control ranged from 1.18 to 2.49 t/ha. Economic calculations showed that maximum grain value (65.10 thousand UAH/ha) and net profit (27.06 thousand UAH) were obtained in Aggyl × Renovation Fuerza (100 kg/ha). The highest profitability was achieved at 80 kg/ha, since increasing to 100 kg/ha reduced profitability by 4.7–11.5%. Energy efficiency was the highest under Dura SOP (80 kg/ha) – coefficient 2.41, and Renovation Fuerza (80–100 kg/ha) – 2.35–2.37. Brigga achieved the maximum energy efficiency coefficient (2.37) with Renovation Fuerza (80 kg/ha). Thus, the application of complex fertilizers Dura SOP and Renovation Fuerza at 80–100 kg/ha ensures increased photosynthetic activity, biometric indicators, yield, grain quality, as well as high economic and energy efficiency of growing grain sorghum hybrids Aggyl and Brigga under the conditions of the Eastern Forest-Steppe of Ukraine. Keywords: grain sorghum, hybrids Aggyl and Brigga, mineral fertilizers, yield, grain quality, efficiency.

Державний реєстраційний номер ДіР: р/№ 0101U006662

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Рациональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Могилевська В.В. Формування біометричних показників гібридів сорго зернового за різних систем удобрення в Лісостепу України. Журнал рослинництва, селекція і насінництво, плодовоовочівництво. Харків, ДБТУ, 2024, вип. 2. с.43–52. DOI 10.5281/zenodo.14609805
- Могилевська В.В. Вплив форм і доз добрив на формування елементів структури врожаю сорго зернового. Таврійський науковий вісник, землеробство, рослинництво, овочівництво та баштанництво, Випуск 142 Частина 2, Видавничий дім «Гельветика», 2025, с. 29–35. DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.142.2.4>
- Могилевська В.В. Фотосинтетична продуктивність рослин гібридів сорго зернового залежно від різних форм і доз добрив. Наукові доповіді 14 Національний університет біоресурсів та природокористування України. К: Том 21, № 2, 2025, с.148–158. DOI: 10.31548/dopovidi/2.2025.148
- Свиридова Л. А., Могилевська В.В. Польова схожість і збереженість рослин гібридів сорго зернового залежно від впливу форм і доз добрив. Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., присв. ювілейним річницям проф. О. М. Можейка, В. В. Милого, Ю. В. Будьонного, І. І. Назаренка, 29–30 листопада 2022 р.. Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. С. 265–266.
- Свиридова Л.А., Могилевська В.В., Свиридов С.А. Формування біометричних показників гібридів сорго зернового залежно від форм і доз добрив. Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, матеріали 7 Міжнародної науково-практичної конференції 29–30 листопада 2023 року, Харків, 2023, С. 198–200.
- Свиридова Л.А., Могилевська В.В., Свиридов С.А. Вплив форм і доз добрив на формування складових продуктивності сорго зернового. «Сучасні вектори розвитку аграрної науки». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції до 150-річчя створення Херсонського державного аграрно-економічного університету. Тези доп. м. Херсон–Кропивницький, 2024. С. 149–152.
- Могилевська В.В. Польова схожість насіння та виживаність рослин сорго зернового залежно від різних форм і доз добрив. Ресурсоберігаючі технології вирощування культурних рослин. Міжнародна науково-практична конференція. Тези доп. Біла Церква, 2025, С. 36–39.

Наукова (науково-технічна) продукція: сорти рослин; методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: р/№ 0101U006662

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свиридова Людмила Андріївна

2. Ludmila A. Svyrydova

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулик Максим Іванович

2. Maksym I. Kulyk

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0394-5846

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Правдива Людмила Анатоліївна

2. Liudmyla A. Pravdyva

Кваліфікація: д. с.-г. н., доц., 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5510-3934

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, буд. 8/1, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Микола Вікторович
2. Shevchenko Mykola V.

Кваліфікація: д. с.-г. н., проф., 06.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: <https://scholar.google.ru/citations?hl=ru&user=YPoh5ZwAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чуйко Дмитро Вікторович
2. Dmytro V. Chuiko

Кваліфікація: д.філософ, 201

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Рожков Артур Олександрович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Рожков Артур Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Міненко Софія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна